* ओ३म् *

# ઉપકાર તથા બલિદાન

# ભજનાવળી.

સંગ્રહ કરી પ્રસિદ્ધ કરનાર,


## રમતારામ ચરોતરવાળા.

**અમદાવાદ.**



પ્રથમ આવૃત્તિ　　　　　　　　　　પ્રત ૧૦૦૦

| દયાનંદાબ્દ | આર્ય સંવત | વિ. સંવત |
| --- | --- | --- |
| ૧૦૨ | ૧૯૭૨૯૪૯૦૨૬ | ૧૯૮૨ |

શ્રી સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં મૂળચંદભાઈ ત્રીકમલાલે છાપી.

ઠે. પીરમશારોડ—**અમદાવાદ.**

કિં. ૦—૧—૦

# અર્પણ પત્રિકા.

શ્રીયુત માન્યવર મહાશયજી.

## કેશવલાલ ભાઇલાલભાઈ પટેલ.

બી. એ. એલ. એલ. બી.

આણુંદ નિવાસી.

સેવામાં સવિનય નમસ્તે !

આપ ઘણા વખતથી આર્ય સમાજ તથા હિંદુ
સભામાં વારંવાર રસ લેતા થયા છો અને
આપના ઉત્સાહથી વેદધર્મનું રહસ્ય
જલદી આપણી ચરોતર પાટીદાર
કોમમાં તેમજ અન્ય જાતી-
ઓમાં ફેલાશે ને વાર
વાર આપ જેવા
સુજ્ઞ-પુરૂષોથી જન સમાજને
સમયાનુસાર આપના વખતનો ભોગ
આપી કૃતાર્થ કર્યા કરશો એવી ભવિષ્યની
ધારણાથી હું અમારી બલીદાન ઉપકાર
ભજનાવળી આપને સપ્રેમ અર્પણ કરૂં છું.

લી. આપનો લઘુ ભ્રાતા,
રમતારામ ચરોતરવાળા.

* ઓ૩મ્ *

# ઉપકાર ભજનાવળી.

સંગ્રહકરી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

## રમતારામ ચરોતરવાળા.

અમદાવાદ.


પ્રથમા આવૃતિ       દયાનંદાબ્દ ૧૦૨

પ્રત ૨૦૦૦   વિ. સંવત ૧૯૮૨ ૧ાા) રૂપીઆની સો.

ધી સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટીગ પ્રેસમાં મૂળચંદભાઇ ત્રીકમ-
લાલે છાપી. ઠે. પીરમશારોડ—અમદાવાદ.


કી. ૦-૦-૬

## પુસ્તક છપાવવા મદદ આપનારનાં મુબારક નામ,

૫. મ. પ્રેમચંદ દીપચંદજી. ૨. મ. હરીલાલ પાનાચંદ.
૧. મ. હરીલાલ રામચંદ્રજી. ૧. મ. નંદરામ લક્ષ્મણ.
૧. મ. ચુનીલાલ આતમારામ. ૧. મ. અંગનલાલ સામંતી
૧. મ. ગંગાધર બંસીધરજી. ૧. મ. નોબતરામ છતર
૧. મ. દાદુભાઇ જેસીંગભાઇ.
૧. મ. પરસોતમ ત્રીકમલાલ, ૧. મ. મુળદાસ વૈશ્ય.
૧. મ. મુળચંદ પ્રતાપચંદજી. ૧. મ. રામલાલ એન્ડ ઓંકારદત્તજી.
૧. મ. ઉમરાવ નનુ ૧. મ. વાસુદેવ રામચંદ્ર
૧. મ. પ્રેમચંદ મગનલાલ.

પુસ્તક વેચાણ થયા બાદ. બીજાં પુસ્તક પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.
પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણું. મંત્રી આર્ય સમાજ. અમદાવાદ.

રાયપુર-ચકલા સંદેશ પ્રેસના મેડા ઉપર

આર્ય સમાજનો ૬ ઠો નિયમ. સંસારનો ઉપકાર કરવો. એ આ સભા (સમાજનો) મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય છે. અર્થાત શારીરિક, આત્મિક અને સમાજીક ઉન્નતિ કરવી

### દોહરો.

દેશ કાઠીઆવાડમાં, મોરબી રાજ્યની બીચ,
દયાનંદ રવિ ઉદય થયા, કુલ બ્રાહ્મણ ઓદિચ.

॥ ओ३म् ॥

# ઇશ્વરનો મહિમા.

## ભજન (૧) ગજલકવાલીની ઢબ.

હો નાથ જગનીયંતા, મહિમા અપાર તારો,
યોગી યતિ બિચારા, થાકયા કરી વિચારો. ટેક
બ્રહ્માંડ આ રચાયું, તારી મહા કળાથી,
આકાશ અમાપ કીધું. જેનો નહિ કિનારો. હો નાથ.
લાખો ગ્રહો પ્રકાશે, તારા અતુલ બળથી,
તુંછે રવિ શશિને. રાગને ઘુમાવનારો. હો નાથ,
વાયુ સદા વહેછે, તારા અપાર ભયથી.
અગ્નિ તપી રહયો છે, તે પણ પ્રતાપ તારો. હો નાથ
તારી સહજ કૃતીથી, પૃથિવી પ્રચંડ પહાડો,
પ્રગટયા મહા સમુદ્રો, નદીઓ વહે હજારો. હો નાથ.
પંખી પશુ અને કૈં, વૃક્ષો ફળો ને ફુલથી,
શણગારીઆં પ્રભુ તેં, સૃષ્ટિ તણાં બજારો, હો નાથ.
એવા અજબ જગતને, પેદા કરી તું પાળે,
અંતે અહો બને તું, સઘળું સંહારનારો. હો નાથ.
તારી અગાધ લીલા, શકીએ જરા ન જાણી,
પણ તું સકલ જગતના, મનની કળી જનારો. હો નાથ.
તારી ગતિ સમજવા, તારૂં સુનામ ભજવા,
હે તાત ! દયા કરીદે સુમતિને સુવિચારો. હો નાથ
હે કૃપાનિધાન ! તારૂં ભાવે ભજન કરીને.
પુણ્યો રળી "હરિ" હું ભવને તરી જનારો, હો નાથ.

# વેદનો સૂર્ય.

## ભજન (૨) તેરી છલબલ હે પ્યારી એ રાગ.

વેદ ઝળઝળતો સૂર્ય, હતો વાદળમાં દૂર,
મહા વાયુદયાનંદે, પાડયો પ્રકાશ.
છૂપ્યું તારાનું નૂર. અંધ બનીયાં કુમુદ,
પદ્મ—હૃદયો સુઆર્યોનાં, પામ્યાં વિકાશ.
જુઓ જુઓને મુડ ! શાને થાઓછો મૂઢ ?
અજવાળે નયનો, ઊઘાડો રૂડી આશ.
ગમે અંધારૂં આંખ, બુરાં કર્મોનો વાંક,
જરા અરધી લ્યો, આંખ રાખી, ભાન, સાન, દયાન,
બનો ના હેવાન. વેદ

# દયાનંદ સ્વામી.

## ભજન (૩) જંગલના જોગી તેં મને માયા લગાડી એ રાગ.

તેં મને માયા લગાડી, દયાનંદ સ્વામી તેં મને માયા લગાડી. ટેક.
બંસી વેદોની તેં વગાડી, દયાનંદ સ્વામી તેં મને માયા લગાડી(૧)
વેદનો ભાનુ અજ્ઞાન વાદળે ઢંકાયોને, દુનિયાં રહીતી અજાણી.
જ્ઞાનની જયોત વાલે પળમાં પ્રગટાવીને
ઊંઘતી આલમને જગાડી દયાનંદ (૨)
સત્ય વિદ્યાનું વાલે ખડગ બનાવ્યુને ઢાલ ધીરજ કર ઝાલી
આત્મવિશ્વાસ કેરૂં કવચ ધરી શરીરે
લડત ધર્મોની છે લડાવી દયાનંદ (૩)
ઘોર નિંદ્રાથી અમને જાગૃત કરવા. વાલે અલખ ફકીરી ઉર ધારી
નિંદ્રા ઊડી ચક્ષુ ખુલ્લી ગયાં ત્યારે
સ્વર્ગે ગયા શું સિધાવી દયાનંદ (૪)

## ઋષીનો ઉપકાર

### ભજન (૪) રાગ. ગજલ કવાલી.

બજાવ્યો વેદનો ડંકો ભુવનમાં શ્રી દયાનંદે,
ઉડાવ્યો ઓરૂમનો ઝુંડો ગગનમાં શ્રી દયાનંદે,
મુસલમાં હિંદુ ઇસાઈ યવન કાફીરની જુદાઇ,
મીલાવી આર્યતા માંહી શ્રી સમદર્શી દયાનંદે,
બધાના બાપ દાદાઓ પુરાણા એ હતા આર્યો,
ખરો ઇતિહાસનો પાયો દીધો શોધી દયાનંદે
ગીતાને ઝંદ ધર્મ પદો વળી બાઇબલ કુરાન કહો
બધાનુ મુળ છે વદો બતાવ્યું શ્રી દયાનંદે,
અલીફ લામ મીમ કહે ઇસલામ આઇ એમ બાઇબલ માંહી
બધાએ હિંદુનું પ્રભુ નામ ગાયું ઓરૂમ દયાનંદે
પ્રસારયો વેદનો ઇલહામ અપનાવીજ કોમ તમામ.
ફરી કીધું આ ભારત ધામ જગત ગુરૂ શ્રી દયાનંદે,

## શ્રી દયાનંદ દિગવિજય.

### ભજન (૫) માયામાં મનડું મોહ્યુંરે પામર પ્રાણી–એ રાગ.

આવ્યા વેદોની વ્હારેરે, સ્વામીજી મારા,
દીન ધેનુના પોકારેરે, સ્વામીજી મારા. ટેક
ભારત માતાના ભુંડા અવલોકી હાલ હવાલો,
મન કંપ્યો મારો વ્હાલોરે—સ્વામીજી મારા.
મત પાખંડો નિહાળી બહુ દુઃખ હૃદયમાં ધારી,
પણ લીધું છે ખોંખારીરે—સ્વામીજી મારા.
તોડું સ્વારથની જાળો. ઉખેડું દાનવ સ્થાનો

કર ઝાલું હું વિધવાનો રે સ્વામીજી મારા.
જડ ભક્તિની જડ કાપું સૌ ઠામે ચેતન સ્થાપું
સાધુ જનને સુખ આપુંરે.—સ્વામીજી મારા.
દિલ દાઝ ધરી દેશીની વૈરાગ્ય ધર્યો મન વ્હાલે,
ઉતેજ્યા દીન દયાળેરે.—સ્વામીજી મારા.
રે ! ભર જોબનમાં છોડયાં ઘર બાર માતા પિતા
થઈ ભિખારી અણુચિંત્યારે—સ્વામીજી મારા.
ને ભેખ ધરી ભારતનો ભટકયા જંગલમાં ભાથી
તન બાળ્યું શીત તડકાથી રે—સ્વામીજી મારા.
બહુ ભૂખ તૃષા ભોગવતાં સત્યોનું શોધન કીધું.
શુદ્ધ તત્વજ જાણી લીધુંરે—સ્વામીજી મારા.
મેદાન પડી તે વારે ઉપદેશ્યા ભારત વાસી
" તમે એક ભજો અવિનાશીરે—સ્વામીજી મારા
નિજ ઘાત કર્યાની ધમકી બહુ દુષ્ટોએ દેખાડી
પણ સત્ય ન દીધું છાંડીરે—સ્વામીજી મારા.
ઇશ્વર બનવાની આશા પાપી પોપોએ આપી
તેને મન તુચ્છજ રાખીરે—સ્વામીજી મારા.
નિંદા સ્તુતી નવ લેખી કર્તવ્યે રાખી નેકી
ધન્ય ધન્ય સ્વામી સુટેકીરે—સ્વામીજી મારા.
સદ્જ્ઞાન રવિના તેજે જુઠા છે ઝાંખા કીધા
પાપીને પાવન કીધારે—સ્વામીજી મારા.
શુભ વિજય ધ્વની વેદોની ભૂમંડળમાં ફરકાવી
જય જય સઘળે છવરાવારે.—સ્વામીજી મારા.

# મહર્ષિ શ્રી દયાનંદ સરસ્વતી શા માટે.

## ભજન (૬) રાગ-વ્હાલા વેગે આવોરે

વેદ ધર્મ ઊદ્ધરવારે—ધેનું રક્ષણુ કરવારે—
દયાનંદ રૂષિ આવિયા હોજી.
વળી પાખંડોનો કરવાને મૂળથી વિનાશ (૨) વેદધર્મ ૧
સાખી—ભર જોબનમાં છોડીઆં—માતા પિતા ઘરબાર.
દેશ દાઝ દિલમાં ધરી તુચ્છ ગણ્યો સંસાર.
સત્યજ શોધન કરવારે—જગનાં દુખડાં હરવારે
સ્વામીજી મારા આવીયા હોજી—વળી પાખંડોનો-વેદધર્મ ૨
સાખી—ઊજડ રાને આથડયા, રાખી ઊર હુલ્લાસ.
ભૂખ તરસ બહુ ભોગવી, કરીયો વિદ્યાભ્યાસ.
સાધુજન સુખી કરવારે—પાપી પાવન કરવારે
સ્વામીજી મારા આવીયા હોજી. વળી પાખંડોનો, વેદધર્મ. ૩
સાખી—નાસ્તિક વામી દુષ્ટનું કરીયું મૂળ વિનાશ.
વિજય વાવટો વેદનો ઊડાડયો આકાશ.
વિધવાની વ્હારે ચડવારે, દુષ્ટ જનોને નડવારે
સ્વામીજી મારા આવીયા હોજી-વળી પાખંડોનો વેદધર્મ ૪
સાખી-સમગ્ર ભારતમાં ફરી ઉપદેશ્યા અજ્ઞાન.
" અનેક ઇશ્વર હોયના એક બ્રહ્મ ભગવાન. "
જડની જડ ઊખડવારે ચેતન સ્થાપન કરવારે.
દયાનંદ રૂષિ આવિયા હોજી વળી પાખંડોનો વેદધર્મ ૫

# હિંદિ વિભાગ.

## ભજન (૭) ઇશ્વર પ્રાર્થના.

હે પ્રભુ! આનંદ દાતા, જ્ઞાન હમકો દીજીએ,
શીઘ્ર સારે દુર્ગુણોંસે, દૂર હમકો કીજીએ.

લીજીએ હમકો શરણમેં હમ સદાચારી બનેં,
બ્રહ્મચારી ધર્મ રક્ષક, વીર વ્રત ધારી બને.

## દયાનંદની ખેતી.

### ભજન (૮) રાગ દાદરા.

લહરાતી હૈ ખેતી દયાનંદકી. ટેક
વૈદીક ધર્મકા બીજ, નમૂદાર હો ગયા,
ગુરૂકુળ સા બિયાબાન, ભી ગુલજાર હો ગયા. લ્હેરાતી. ૧
પ્રચાર કરતે આર્ય્ય, કરકે ગદાગિરી,
કરતે હૈ અહલે કૌમકી કયે મુફ્ત ચાકરી. લ્હેરાતી. ૨
છુપ છુપ કે ગુલ ચુરાતે થે; ઇસાઇ મુસલમાન
અબ આર્યોંકી ફોજ બની. ઊનકી પાસબાન. લ્હેરાતી. ૩
જો ચાખ ચીખ કરતે થે, વેદોંકી બુરાઇ,
દેખો ઉન્હોને દાઢી મુડા, ચોટી રખાઇ. લ્હેરાતી. ૪
"ચન્દ્ર" જો ગુરૂકુલ સે, બ્રહ્મચારી આયેંગે,
લન્ડન મેં જા કે, આર્ય મંદીર બનાયેંગે. લ્હેરાતી. ૫

## ભારત જાગૃતી.

### ભજન (૯) રાગ રસીયા.

સ્વામી દયાનંદ ભારતમેં, ઘર ઘર અલખ જગાય ગયોરે,
અલખ જગાય ગયો રે, રાહ સીધી બતલાય ગયોરે. સ્વામી. ૧
વેદોકે ભૂલેથે નામ, ફીર જારી કરાય ગયોરે,
પુરાણોકો ઇજ્જત આર્યોં કે, દિલસે હટાય ગયોરે. સ્વામી. ૨
બાલ વિવાહકી રીતી છુડા, બ્રહ્મચર્ય રખાય ગયોરે,
વિદ્યા પઢને કે કારણ, ગુરૂકુળ ખુલવાય ગયોરે. સ્વામી. ૩

માત પિતાકી સેવા કરના, શ્રાદ્ધ બતાય ગયોરે,
મરે બાદ કુછ મીલે નહિ હૈ, યહ સમજાય ગયોરે. સ્વામી. ૪
નિરાકાર ઈશ્વરકી ભક્તિ, કરની શીખાય ગયોરે,
અંડ બંડ પત્થર પૂજાસે, ફન્દ છુડાય ગયોરે, સ્વામી. ૫
વિધવાઓં કે કષ્ટ હટા, અનાથોંકો બચાય ગયોરે,
વિધવા આશ્રમ યતીમખાનોંકો, ખુલવાઇ ગયોરે સ્વામી. ૬
મુફ્ત ખોર ઔર પેટાર્થીનકી, કદર ઘટાય ગયોરે,
પત્રા પાંડેન કી પંડીતાઇ, દૂર હટાય ગયોરે, સ્વામી. ૬
વેદોંકી ચલી તોપ, પોપદલ સબ ધબડાય ગયોરે,
મુફ્તકી રોટી ચલી ! કહાંસે વૈરી આય ગયોરે. સ્વામી. ૮
કિસીને મારી ઈંટ કોઇ, દશ ગાલી સુનાય ગયોરે.
ઇતને પર ભી તુમ્હેં વેદ અમૃતકો પિલાય ગયોરે, સ્વામી. ૯
ભારતકે હિતકે લીયે તો, દશ નિયમ બનાય ગયોરે,
કહે "હરદત" મુર્દે ભારતકો, પુનઃ જીલાય ગયોરે. સ્વામી. ૧૦

## ગુરૂ દક્ષિણા.

### ભજન (૧૦) રાગ ગઝલ.

ઋણુ ગુરૂજીકા, દયાનંદ ચુકાના હોગા.
જાના ઘર દક્ષિણા, દે કે હી તો જાના હોગા,
યોં તો હૈં લોગ, અન્મોલ રત્ન સે બઢકર,
મેરા ઇક ભૂખકાભી, દુઃખ મિટાના હોગા. ઋણુ ગુરૂજીકા. ૧
મનકો મારે હુઆ, આંખો કે બીના બેઠા થા,
તુમકો લાઠી કી જગહ, હાથમેં આના હોગા. ઋણુ ગુરૂજીકા. ૨
પાસ થા જો કુછ મેરે, તુમકો દિયા કયા દૂં અબ,
તુમ મુઝે દોગે, તો કૃતઘ્ન જમાના હોગા. ઋણુ ગુરૂજીકા. ૩

શિષ્ય હો સચ્ચે તુમ જો, માન લો મેરી આજ્ઞા,
આપકા પઢના સફલ, મેરા પઢાના હોગા, ઋણ ગુરૂજી. ૫
વેદ કો ઋષીયેકી, સન્તાનને ત્યાગા હાય,
અબ સરલ ભાષા હીમેં, ભાષ્ય બનાના હોગા. ઋણ ગુરૂજી ૬
જો કલંકિત કિયે બૈઠે હૈ, મહીધર આદિ,
ઉન અનર્થો કો કર, પુરૂષાર્થ મિટાના હોગા. ઋણ ગુરૂજી. ૭
આર્ય્ય જાતીકી હસ્તી, "ચન્દ્ર" મિટી જાતી હૈ.
મૌત કે પંજે સે અબ, ઇસકો છુડાના હોગા, ઋણ ગુરૂજી. ૮

## સ્વામી દયાનંદજીનો ઉત્તર.

### ભજન (૧૧) રાગ ગઝલ.

અય ગુરૂ તાબયે, ફર્માન દયાનંદ હોગા,
આપ કે બચનો પે, કુર્બાન દયાનંદ હોગા. અય ગુરૂ. ૧
યજ્ઞ ઇસ ભારતમેં જો, આપ રચા ચાહતે હૈં,
જો હૈ સામિગ્રીકા. સામાન દયાનંદ હોગા. અય ગુરૂ. ૨
મિસ્લ લક્ષ્મણ કે જો, બેહોશ હૈ ભારતવાસી,
ચારાગર મિસ્લે, હનુમાન દયાનંદ હોગા. અય ગુરૂ. ૩
"ચંન્દ્ર" હો તબહી ભૂખે, દેશ મેં ખિરમન પૈદા,
મિસ્લ દાને કે, બલિદાન દયાનંદ હોગા. અય ગુરૂ. ૪

## મહર્ષિ મહિમા.

### ભજન (૧૨) રાગ. કમલી વાલેને.

વેદોંકા ડંકા આલમમેં, બજવા દીયા ઋષિ દયાનંદને.
હર જગહ ઓમકા ઝંડા ફીર, ફહરા દીયા ઋષિ દયાનંદને
અજ્ઞાન અવિદ્યાકી હરસુ, ઘનઘોર ઘટાયેં છાઇથી,
કર નષ્ટ ઉન્હેં જગમેં પ્રકાશ, ફૈલા દિયા ઋષિ દયાનંદને.

સરપર તુફાન બલાકાથા, નજરોંસે દૂર કિનારાથા,
બનકર મલ્લાહ કિનારે પર, પહુંચા દીયા ઋષિ દયાનંદને.
ઘુસ ગયે લુટેરે ઘરમેં થે, સબ માલ લૂટ કર લે જાતે,
સદ શુક્ર હાથ સોતોંકો પકડ, બીઠલા દીયા ઋષિ દયાનંદને.
મક્કારા દગા ફરેબોંસે, જો માલ મુફતકા ખાતેથે,
સબ પોલ ખોલકર દિલ ઉનકા, દહલા દીયા ઋષિ દયાનંદને.
ઉડ ગયે હોશ મતવાલોંકે, મૈદાન છોડકર ૨ફુ હુવે.
હથિઆર તર્કકા નિકાલ જબ, ચમકા દીયા ઋષિ દયાનંદને.
કબ્રોમેં સરકો પટકતેથે, કઈ દેહરો હરમમેં ભટકતેથે,
દે જ્ઞાન ઉન્હે મુક્તિકા માર્ગ, દિખલા દિયા ઋષિ દયાનંદને.
કરતેથે હમેશાં ચીખ ચીખ, તૌહીત વેદે અકદીસકી જો,
સર ઉનકા વેદોંકે આગે, ઝુકવા દીયા ઋષિ દયાનંદને.
સબ છોડ ચુકેથે ધર્મ કર્મ, ગૌરવ ગુમાન ઋષિ મુનીઓંકા,
ફીર સંધ્યા હવન યજ્ઞ કરના, શીખલા દીયા ઋષી દયાનંદને,
વિદ્યાલય ગુરૂકુળ ખુલવાયે, કાયમ હરજગહ સમાજ કીયે,
આદર્શ પુરાતન શિક્ષાકા, બતલા દીયા ઋષિ દયાનંદને.
બલિદાન કીયા બલી વેદી પર, જીવન "પ્રકાશ" હંસતે હંસતે.
સચ્ચે રહવર બનકર સબકો, ચેતા દીયા ઋષિ દયાનંદને.

## આર્ય સમાજ શું કરશે ?

### ભજન (૧૩) રાગ વેદોંકા ડંકા આલમમેં.

યહ આર્ય સમાજ સકલ જગમેં, વેદોંકા નાદ બજાએગા,
ઇસ ઉજડે આરત ભારતકો, ગુની સ્વર્ગ સમાન બનાયેગા.
કર્તવ્ય ક્ષેત્રમેં આયેગા, પગ પીછે નહીં હટાયેગા,
બાધાઓંકો શિરપર અપને, ફૂલોકી ભાંતી ઉઠાએગા.

કાયરપન માર ભગાએગા, નવજીવન જ્યોતી જગાએગા,
નિજ દેશ ધર્મ પર તન મન ધન, અર્પણ કરના શિખલાયેગા.
ધ્રુવ ધર્મ ધ્વજા ફહરાયેગા, હાં પાતક પુંજ જલાયેગા,
મતિમન્દ, મસ્ત મતવાલોંકે, મિટ્ટીમેં માન મિલાયેગા.
ઇશ્વરકા બોધ કરાયેગા, મિથ્યા વિશ્વાસ મિટાયેગા,
કર નષ્ટ અવિદ્યા અન્ધકાર, વિદ્યા પ્રકાશ ફૈલાયેગા.
વૈદીક સંદેશ સુનાયેગા, વર્ણાશ્રમ નીંવ જમાયેગા,
શિક્ષા દે કર સ્ત્રી દલકો, અધિકાર સમાન દિલાયેગા.
સુખ શાન્તિ સુધા બરસાએગા, પ્યાસોંકી પ્યાસ બુઝાએગા,
હાં ભેદભાવ સબ કાટ છાંટ, આપસમેં પ્રેમ બઢાયેગા.
પતિતોંકો પુનઃ ઊઠાયેગા, બિછુડોંકો ગલે લગાયેગા,
ઇસાઇ ઔર યવન દલકે, ચંગુલ સે ઇન્હેં છુડાયેગા.
ગૌઓંકે પ્રાણ બચાયેગા, વિધવા દલ દુઃખ નસાયેગા.
ઇન આશ્રય હીન અનાથોંકો નિજ ગોદીમેં બિઠલાયેગા.
સ્વાવલમ્બન બતલાયેગા, ઊન્નતિ કે શિખર ચઢાયેગા,
ઋષિ મુનિયોંકા ગૌરવ " પ્રકાશ " ભૂમંડલ કો દિખલાયેગા.

## ઋષિનું આવાગમન

### ભજન (૧૪) રાગ ગઝલ.

દુઃખોસે ત્રસ્ત થા ભારત જરૂરતથી ઋષિ આયે,
ઋષિ આયે મુનિ આયે, કોઇ ધર્માત્મા આયે. દુઃખો.
મહાભારત કે હોનેસે, અવિદ્યા દેશમેં છાઇ,
છિપાથા વેદકા ભાનુ, મહા અંધકારથે છાયે. દુઃખો.
તજા ઇશ્વરકી આજ્ઞાકો, જોથા ઉપદેશ વેદોંમેં,
ઇસી કારણ હજારો મત, સબ અપની હી ગાયે. દુખો.

લગે દો આહથે ભારી, ઋષી સંતાનકો પ્યારો,
જો ચાહતેથે લગે મૌકા, તભી હમ ચટ્કર જાયે. દુઃખોસે.
કરોડોં હો ગયે મીત્રો, મુસલમાં ઔર ઇસાઇ,
નહીંથા દમ કીસીમેં બી, જો ઇનકો નીચા દિખલાયે. દુઃખોસે.
એક તરફ પડ રહા દુર્ભિક્ષ, હાહાકાર ભારતમેં,
દૂધ પીતે હુએ બચ્ચોકો, માતા ખેંચ કર ખાયે. દુઃખોસે.
કરોડ બીક ગયે બચ્ચે, મુસલમાં ઔર ઇસાઇઓંકે,
નહીં થા કોઇ બી હમદર્દ, અનાથાલયજો ખુલવાયે. દુઃખોસે.
એક તરફ રો રહી વીધવા, ગૌ એક ઔર ચિલ્લાતી,
ઇન્હીકી આહકા નારા, સુના હમસે નહીં જાયે. દુઃખોસે.
તજી બ્રહ્મચર્યકી વીદ્યા, વિવાહ બચ્ચોંકે થે જારી
ઇસીસે વર્ણ ઔર આશ્રમ. સભી બીગડે નજર આયે. દુઃખોસે.
જીધર દેખો ઉધર સંસાર. હાહાકારસે પુરણ,
તીનો તાપોંકી અગ્નિકા ધુંવાં આકાસકો જાયે. દુઃખોસે.
પ્રભુ ભારત હુઆ ગારત, સુનો તુમ ટેર આરતકી,
પૂકારા એક સ્વર હોકર, પિતા તુમ બિન કહાં જાયે. દુઃખોસે.
સુની જબ ટેર ઇશ્વરને, દયા મયને દયા કરકે,
ઋષીકો પ્રેરણા કીન્હી, દયાનંદ સરસ્વતી આયે. દુઃખોસે.
ઋષીને બીડા જબ ઉઠાયા, દુઃખોકો દુર કરનેકા,
કિયા તન મન ધન અર્પણ, ઇસીમેં આહુતી પાયે. દુઃખોસે.
પ્રથમ કાશી વીજય કીન્હી, વહાં કઇ બાર જા કરકે,
યતન પીર દૂર હટાનેકા, કિયે ઉપદેશ બતલાયે. દુઃખોસે.
યહી હૈ પ્રાર્થના મેરી, સભી ભારત કે ભાઇઓંસે,
ઋષિ ઋણુ ઉતારો, જો ઋષિ સંતાન કહલાયે. દુઃખોસે.

અગર હૈ ખૂન ઋષિયોંકા તુમ્હારે જીસ્મમે બાકી
ઉઠો બાંધો કમર જલ્દી નહીં દીન આખરી આયે      દુઃખોસે.
કરો કુછ યત્ન એ મિત્રો, તુમ ભારતકે સુધરનેકા.
નહિ તો દીન બદિન પ્યારો, અધોગતિ હોતી હી જાયે. દુઃખોસે.
ન સમજો મિત્ર યહ ગાના. બલ્કે યહ એક રોના હૈ.
બિનય કહે બાસુદેવ શર્મા સભામેં જો ખડા ગાયે.      દુઃખોસે.

## એક આર્ય મહાશયનો સ્વામીજી સાથે વાર્તાલાપ.

### કવ્વાલી. (૨૫)

આર્ય—તુમ્હેં બદનામ વહ ભગવન્, સરે બાઝાર કરતે હૈ
મહર્ષિ—મુઝે મશહૂર કરતે હૈં, બહુત ઉપકાર કરતે હૈં.      ૧
આર્ય—ચઢાકર ઇક ગધે પર, આદમી મુહ કર દિયા કાલા.
પુકારેં નામ લે ભગવન્ કા, અત્યાચાર કરતે હૈં.      ૨
મહર્ષિ—મનવ્વર ચાંદસા મુખડા, તો હૈ અસલી દયાનંદકા,
વહ મસનૂઇ દયાનંદોકી, મિટ્ટી ખ્વાર કરતે હૈ.      ૩
આર્ય—ઊઠા પત્થર વહ મારે, રૂહ સિયાહ પર ઔર કહતે હૈં,
યહ દેખો કિસ તરહ, સ્વામીકા હમ સત્કાર કરતે હૈ.      ૪
મહર્ષિ—યહી પત્થર થા ઊનકા, ઇષ્ટ જો વહ ફેંકતે હૈં અબ,
વહ ગોયા ઇસ તરહસે, ઇષ્ટકા તિરસ્કાર કરતે હૈ,      ૫
આર્ય—વહ દેતે સેંકડોં હી, ગાલિયાં હૈં શોક ભગવનકા,
વહ દુર્વચનોંકી ભગવન, નામ પર બૌછાર કરતે હૈ.      ૬
મહર્ષિ—જો દુર્વચનોંકા હોગા, ખાતમા શુભ વચન શીખેંગે,
ઊન્હે હમ આપ શિક્ષા કે, લિયે તૈયાર કરતે હૈ.      ૭

આર્ય—તુમ્હેં વહ નીચ જાતિસે. બતાકર તાલીયોં પીટે,
તુમ્હારી જાત સે નફરત,કા વહ ઇજહાર કરતે હૈ. ૮
મહર્ષિ—બ્રાહ્મણ જન્મસેં મેં થા મુઝે વહ નીચ કહતે હૈ,
જન્મસે નીચ હૈં સારે, એ ખુદ પ્રચાર કરતે હૈ. ૯
આર્ય—તુમ્હારે જોર કી શકિત, કા વહ ખાકા ઉડાતે હૈ,
જો દેકર સાંડસે તસ્વીર, બહુત્ત ધીક્કાર કરતે હૈ. ૧૦
મહર્ષિ—હરિકા શુક્ર હૈ, સારે, મેરી શક્તિ કે હૈ કાયલ.
જતા બ્રહ્મચર્યકી અજમત, જગત ઉપકાર કરતે હૈ. ૧૧
આર્ય—જયાંકી આપકી નસ્તર, કહેં છોટે બડે ભગવાન,
બડેહી ક્રોધસે વહ, લાનતો ફીટકાર કરતે હૈં, ૧૨
મહર્ષિ—જો કહતે હૈં બુરા હૈ ડૅાકટર, નશ્તર ચમોને પર,
વહ ઊનકી દયાલુતાકા, બાદમેં ઇકરાર કરતે હૈં. ૧૩
આર્ય—ગરજ ભગવાનકી નિન્દા, મૂઢ હર પ્રકાર કરતે હૈં,
મહર્ષિ—યહ ઊનકી હૈ દયા, વહ દાસકા ઉદ્ધાર કરતે હૈ. ૧૪

## ભજન (૧૬) કવ્વાલી.

દેખોતો સ્વામી કૈસા, ઉપકાર કર ગયા હૈ.
ભારત નિવાસીયોંકોં, બેદાર કર ગયા હૈ. દેખો.

બે હોશ બે ખબર હમ, સોયે હુએ પડેથે,
સબકો જગા જગા કર, હુશીઆર કર ગયા હૈ. દેખો.

ભારતકી દુર્દશામેં, કોઇ કસર નહીથી.
કરકે સમાજ કાયમ, શુભકાર કર ગયા હૈ. દેખો,

વેદોંકા નાવ તકભી, જાને નહીં થા કોઇ,
વહ હર જગહપર ઊનકા, પ્રચાર કર ગયાહૈ. દેખો.

વેદોંકા ભાષ્ય કરકે, વિદ્યા વ યોગ બલસે,
સચ્ચે ધર્મ કે જાહિર, અશરીર કર ગયા હૈ. દેખો.

સંસ્કૃત વ માતૃ ભાષા, જો હો ચુકીથી મુર્દા,
જિસકો પુનઃ જીલાકર, જાદાર કર ગયા હૈ દેખો.

હિન્દુ ગુલામ કાફીર જો હો ગયેથે આર્યા,
આર્યા બનાફીર ઊનકો, સરદાર કર ગયાહૈ. દેખો.

મત ઔર મતાન્તરોંકી, દીવાલ ઔર કિલોંકો,
યુક્તિકે ફાવડેસે, મિસમાર કર ગયા હૈ, દેખો.

ગુરૂકુળાકા વહ તરીકા. બતલાકે આર્યોં કો.
બ્રહ્મચર્ય આશ્રમકા, ઊદ્ધાર કર ગયા હૈ. દેખો.

હોને ન પાવે કોઇ, ઇસાઇ ઔર મુસલમાઁ,
યું આર્યોકી સેના, તૈયાર કર ગયા હૈ. દેખો.

એકર યતીમ બચ્ચે, લાવાર સાજો યાંહે,
સબ આર્યો કો ઊનકા ગમખ્વાર કર ગયા હૈ. દેખો.

ક્યોંકર ભલા સમાવે, કુજેમેં બહરે આજમ,
ક્યોં દર બયાં હો સારે, જો કાર કર ગયા હૈ. દેખો.

માને ન માને કોઇ, પર હક તો યહ હૈ સાલિક,
બાગે ધરમકા સ્વામી, ગુલજાર કર ગયા હૈ. દેખો.

ઓરૂમ. શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ

# ओ३म्.

# બલિદાન ભજનાવળી.

## આર્ય કુમારોનું ગીત.

### ભજન ( ૧ )

દયાનંદના વીર સૈનીક બનીશું, દયાનંદનું કામ પુરૂં કરીશું,
ઉઠાવી અમે ધર્મધ્વજા ફ્રીશું, દયાનંદ માટે જીવીશું મરીશું.
ગજાવીશું વેદોનું અમો ગીત ગાઇ, દીખાવીશું દુનીઆ અસલી બનાવી,
મીટાવીશું શહેરોને જંગલ બનાવી, બતાવીશું જીવન સાચું બનાવી.
ઉઠાવીશું અવાજ ઋષીઓના એકદમ બનાવીશું સંસારને સ્વર્ગની સમ,
મીટાવીશું પંથો અનેક અસતને, બનાવીશું આર્ય સારા જગતને.
વહી પ્રેમ ગંગા ફ્રીથી વહેશે, જો સંસારનું તાપ માયા હરશે,
કહેશે જગત એક સ્વરમાં સારા, વહી વૃદ્ધ ભારત ગુરૂ છે હમારા

## અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન.

### ભજન ( ૨ )

થઇ ગયા જ્યાં ઇશ્વર વિશ્વાસી, ધ્રુવ પ્રહલાદ સમાન,
રાજા હરિશ્ચંદ્રથી સત્યવાદી. કર્ણથી દાની મહાન.
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન.
થઇ ગયા જ્યાં નૃપ દશરથના, સુત રામચંદ્ર ભગવાન,
વનમાં રહ્યા ચૌદ વર્ષ તે, પિતાની આજ્ઞા માન.
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન......

યોગીરાજ શ્રી કૃષ્ણ થયા જ્યાં, ભીમાર્જુન બલવાન,
રાણા વીર પ્રતાપી શિવાજી, પૃથ્વીરાજ ચોહાણ.
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન......

તેગ બહાદુર ગુરૂ ગોવિંદસિંહ, ધર્મભક્ત ગુણવાન,
ચણી દીધા દીવાલ મહીં હાં ! જેનાં વીર સંતાન.
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન......

વીર હકીકત બાળક જ્યાં, ધર્મ પરે થયા કુર્બાન,
મરી ગયા પણ ધર્મ ન છોડયો, કરે ઇતિહાસ બયાન,
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન......

રૂષી દયાનંદ લેખરામ જે, ધર્મવીર વિદ્વાન,
ધર્મને કારણ પ્રાણ ગુમાવ્યો, સંકટ વિપદ મહાન.
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન......

પ્રકાશ કરીએ પ્રેમ ભાવથી, ભારત યશ ગુણ ગાન,
તન મન ધન અર્પણ કરો ત્યાં, નિજ ભારત હિત બલિદાન,
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન.

મહાત્મા ગાંધીજીનું જુવો જગતના સૌ દેશોમાં માન,
તેજ દેશના તમે અમે હાં. સૌ સાચાં સંતાન
અમારો પ્યારો હિંદુસ્તાન.

## શુદ્ધિ કરીએ તો બેડો પાર છે.

### ભજન ( ૩ )

રાગ—આજછે આજછે આજછે રે ગાંધીજીની જયન્તી આજ છે.

પાર છે પાર છે પાર છે રે પાવન કરીએ તો બેડો પાર છે.
આ શુદ્ધિથી જય જયકાર છેરે પાવન કરીએ તો બેડો પાર છે.
આ શુદ્ધિથી પ્રેમ વધશે,
હાં ભેદભાવ હૃદયથી ટળશે,
હાં શુદ્ધિ શાંતિ સ્વર્ગનું ધામ છે રે, શુદ્ધિ કરીએ તો બેડો પાર છે. ૧

શુદ્ધિ વિખુટાઓને મીલાવશે,
દુશ્મનોને તે ઠેકાણે લાવશે.
બુદ્ધિમાનોનો એજ વીચાર છે રે, શુદ્ધિ કરીએ તો બેડો પાર છે. ૨
શુદ્ધિ જ્યારથી દીલથી વીસારી,
બગડી દશા ત્યારથી હમારી.
મચ્યો ભારતમાં હાહાકાર છે રે, શુદ્ધિ કરીએ તો બેડો પાર છે. ૩
શુદ્ધિ વગર હમારા ભાઇ,
બન્યા લાખો મુસલમાં ઇસાઇ.
ઠેર ઠેર ગાયો કપાય છે રે, શુદ્ધિ કરીએ તો બેડો પાર છે. ૪
ધન્ય છે એ ઋષીની માયા,
જેણે શુદ્ધિના મંત્ર જપાવ્યા.
કીધો શુદ્ધિનો ફરીથી પ્રચાર છે રે. શુદ્ધિ કરીએ તો બેડો પાર છે. ૫

## રાગ કવાલી—ગઝલ.

પ્રભુજી ધર્મ વૈદિકની, ફરી જ્યોતી જગાવી દે. ટેક.
પુરાતન ધર્મને સ્થાપી ફરી ભારત દિપાવી દે. પ્રભુજી.
હતો જે કાળ વૈદિકનો, પુરાતન ધર્મ ભારતનો,
સુમાર્ગેથી પડયા ભુલા ફરી કર્મે ચઢાવી દે. પ્રભુજી.
હતા ઉદારતા સાથે, જીવન પરમાર્થથી પ્યારા,
અધર્મે સ્વાર્થીને લોભી, બની જીવન કર્યાં ખારાં. પ્રભુજી.
હતો જ્યાં એક ઇશ્વર વાદ, નીરાકાર અવિનાશી,
બનાવીને અતી આજે, કરી ઇશ્વર તણી હાંસી. પ્રભુજી.
પૂજ્યાં ધાતુ અને પત્થર, પૂજ્યાં વૃક્ષો અને વારી.
વળી પૂજ્યાં પશુઓને, બનાવી ઇશ અવતારી. પ્રભુજી.
પૂરાતન શુદ્ધ ધર્મ, અરે અધર્મોથી પીછાને,
અતિ નિન્દીત અધર્મો તે, ગણાયા ધર્મને સ્થાને. પ્રભુજી.

"ધર્મ એવ હતો હન્તિ" વેદ છે શાસ્ત્રની શ્રુતી,
વિચાર્યું વાક્ય તે તેથી, મળે સુખો કહો ક્યાંથી. પ્રભુજી.
અહો તેથી થયાં આજે, બહુ ભારત જનો દુઃખી,
હવે જગદીશ દે બુદ્ધિ, ફરી પાછા થૈયે સુખી. પ્રભુજી.
અતી આ અંધકારેથી, પ્રભુજી જ્યોતીમાં લઇજા,
ભયંકર કાળ મુખેથી, મુકાવી અમૃતે લઇજા. પ્રભુજી.
અહો એ શુભ જ્યોતીનું, અને એ ધર્મ અમૃતનું,
પ્રભુ રતિલાલ વિનતીને, સુણી દે દાન ભારતને. પ્રભુજી.

## સર્વને સરખા ગણો.

### રાગ. ધીરાના પદનાં ભજનનો.

એ છે સંતો સાચારે, જે જન સહુને સરખા ગણેરે જી. ટેક.
જેમ થાવું હોય તેમ થાયે રે, સત્યવકતા સાચું ભણેરે જી. ૧
બ્રાહ્મણ, લુહાણો, ભાટીયો, કોઇ સૈયદ કે શેખ.
જ્ઞાન ચક્ષુએ જોઇ લ્યો ભાઇ, આત્મા સહુનો એક.
અંતર આંખે સુઝેરે આત્મા સઉમા સરખો વસેરે જી. ૨
જે રસ્તેથી આવ્યા આર્યો, ત્યાંથી મુસલમાન,
પારસીઓ પણ ત્યાંથી આવ્યા, ત્યાંથીજ કીરસ્તાન
રસ્તા સહુના સરખારે, માતા એકજ અંગે જણે રે જી. ૩
ઇશ્વર સહુને સરખુ આપે, જળ વાયુને તેજ,
પ્રત્યક્ષ પુરાવો પ્રભુજી આપે, જોઇ લ્યો હૃદયે એજ.
અજ્ઞાનીને મન જુદારે, જ્ઞાની કોને જુદા ગણેરે જી. ૪
વટાળ શબ્દનો અર્થ ન જાણે ને કહે અભડાણા ભાઇ,
કર્મ અકર્મ કહિ નવ જુવે, પણ મોઢેથીજ બકાઇ,
પણ ભેદ એનો છે ઉંડોરે, કર્મે થાયે ઉંચા નીચારે જી. ૫

બાપીકો માર્ગ કેમ કરી છુટે ? સહુ જન મુખથી ગાય,
પણ ખરો બાપીકો અર્થ ન સમજે, અનઘડ તે અથડાય,
માટે સહુ મીત્રો મારારે વૈદિક જ્ઞાને ભ્રાંતી હણો રે જી, ૬
ગુરૂજીએ શીખવાડીયું, સહુથી પ્રથમજ એક,
બગડે બે યે શબ્દ બગાડયું, બેના બન્યા અનેક,
માટે સહુ એક બનીને રે, શાન્તિ સ્થાપો સઘળે સ્થળેરે જી. ૭
અસંખ્ય તારા ભલે ચળકતા, શું આપે ઉજાશ,
ચંદ્ર ચળકતો એક ભલે છે, કરે અંધકારજ નાશ,
ચંદ્ર સમા સહુ થઇને રે, કરો જ્ઞાને એકજ મતિરે જી. ૮
ભરતખંડમાં મનુષ્ય સંખ્યા, બત્રીસક્રોડ મનાય,
એથી અધિકાં દેવ જુવોને તેત્રીશક્રોડ ગણાય,
છતાં પણ દુઃખમાં ઝુરેરે, હેવી ભારત ભૂમિ ધણીરે જી. ૯
કડવું ઓસડ રોગને કાપે, અજ્ઞાનને કાપે જ્ઞાન,
રતિલાલ કહે વિનય કરીને, તું સાચા શબ્દોને માન,
હોયે જો સુખની આશારે, વૈદિક જ્ઞાને વિનય કરોરે જી. ૧૦

## દુધ અને પાણીનો પ્રેમ,

### ભજન (૬)

પ્રેમી પ્યારો પરસ્પર બઢાતે ચલોજી.
પાનીને પ્રેમ દૂધસે જીસ દમ મિલા લિયા.
અપના હી રૂપ દૂધ ને ઉસકો બનાં દિયા.
તુમ ભી દૂઇ દિલોંકો હટાતે ચલોજી, ૧
અપનાયા કચ્ચા દૂધને હિત પ્યાર સે જીસે,
બિકવાયા અપને મોલહી બાજાર મેં ઉસે.
તુમ ભી છોટોંકો ઉપર ઉઠાતે ચલોજી. ૨

યહ પ્યાર દેખ દૂધકા પાની વીચારતા,
જો કષ્ટ દુધ પર પડે સ્વયં સંહારતા.
    ઇસકા બલિદાન દીલમેં બિઠાતે ચલોજી. ૩
હલવાઇને જબ દૂધકો અગ્નિ પે ધર દિયા;
તો ઇસસે પહિલે પાની અપને આપ જલ ગયા.
    તુમ ભી મિત્રોં કે દુખ કો હટાતે ચલોજી. ૪
યહ દેખ દૂધ અગ્નિ કો આંખેં દિખા રહા,
લેકે ઉબાલા ગિર પડા માનો બુઝા રહા,
    ઐસા આદર્શ તુમ ભી દિખાતે ચલો જી. ૫
છીંટા તભી હલવાઇને પાની કા દે દીયા,
સંતુષ્ટ દૂધ બૈઠ ગયા મિત્ર મિલ ગયા.
    તુમ ભી છાતી સે છાતી મિલાતે ચલો જી. ૬
સંભવ નહીં હૈ ઇસ સમય કોઇ ભી વિઘ્ન હો,
દીપક પતંગ કી તરહ જાતીકી લગ્ન હો,
    "ચંન્દ્ર" જાતિકી નૈયા બચાતે ચલોજી. ૭

## ભજન (૭)

ભાઇ બિછડોંકો છાતી લગા લેનાજી,
        ડુબે જાતે હૈ ઇનકો બચા લેનાજી,
કિતને ભારતકે લાલ ઇસાઇ બને,
        કિતને ગૌઓંકે રક્ષક કસાઇ બને,
ઇન્હેં ફિરસે તો આર્ય બના લેનાજી. ડુબે જાતે૦ ૧.
યહ હમારે થે ધર્મ કે ભાઇ કભી,
        બને ફિરતે હૈં દુશ્મન જો આજ સભી,
રૂઠે ભાઇકો ફિરસે મના લેનાજી, ડુબે જાતે૦ ૨.

ફિરસે વૈદિક ધર્મ પરહી લાઓ ઇન્હેં,
ઔર પ્રીતીસે શુદ્ધ કરાવો ઇન્હેં,
ગઉમાતાકી જાન બચા લેનાજી. કુએ જાતે૦ ૩.
કોઇ દૈરો હરમમેં ભટકતા ફિરે,
કોઇ કબરોં પે સરકો પટકતા ફિરે,
ઇન્હેં ૐ કા શૈદા બના લેનાજી. કુએ જાતે૦ ૪
ભારત શુદ્ધિ સભાકી મદદ કુછ કરો,
દાન દીલસે જરૂરત મન્દોં કો દો,
શુભ કાર્યમેં હાથ બટા લેનાજી. કુએ જાતે૦ ૫
દેતા ઘરઘર દુહાઇ મુસાફીર ફિરે,
જો હૈં ગલતિસે અપને ધર્મસે ગિરે,
ઐસે ભૂલોં કે રસ્તા દિખા દેનાજી. કુએ જાતે૦ ૬

## હિંદુઓને ચેતવણી.

### ભજન (૮)

યું ન આપસમેં બૈર બઢાતે ચલો.

યૂં ન આપસમેં બૈર બઢાતે ચલો, પ્યારે હોસમેં અબ જરા આતે ચલો.
દેખના આપસમે તુમ, લડને સે હો જાઓ તબાહ;
ક્યોં અકડ દિખલાતે હો, મદ હોસ હો ખુદો કલા,
સીધી રાહ પે અબ જરા આતે ચલો, યું ન આપસમે. ૧.
પૂજના અબ છોડ દો, પાખંડીયોંકી શાનકો,
વરના કટવા દેંગે, તુમરે નાકકો ઔર કાનકો.
ઐસે ગુન્ડોં કે ઠોકર લગાતે ચલો. યું ન આપસ૦ ૨.
ક્યોં પડે પર્દે અકલ પર, તુમ્હારી પ્યારે આજકલ,
પૂજતે ઇન ધૂરતોંકી, ભૂલ કર તુમ જો સકલ.
ઇનકી સૂરત પર ધૂલ ઉડાતે ચલો, યું ન આપસ૦ ૩.

હૈ તુમ્હારા બસ ભલા, અબ આર્ય બન જાઓ તુમ,
ક્યોં કિ હૈ યહ હી ધર્મ, અપના ઇસે અપનાઓ તુમ.
હાં હાં વેદોંકા અબ સિર ઝુકાતે ચલો, યું ન આપસ૦ ૪.
આર્યોંકા સાથ દો, ઈસમેં તુમ્હારા હૈ ભલા,
મિલકે ઝાલુ સાથ શુદ્ધી, કા દો જલ સબકો પિલા.
છુવા છૂતકા ભૂત ભગાતે ચલો, યું ન આપસ૦ ૫.

## લહેરાતી હૈ ખેતી દયાનંદકી.

### ભજન ( ૯ )

ભાઇ વેદોંકા ડંકા બજાતે ચલો.

સોને ભારતકો ફીરસે જગાતે ચલો.

ફૈલાદો દેશોદેશમેં વેદોંકે જ્ઞાનકો,
અબ આર્ય બના ડાલીએ સારે જહાનકો.
કરદો યે નસીયત હરએક નૌ જવાનકો,
મીટ જાઓ બલાસે મગર છોડો ન આનકો,
આર્ય સચ્ચે જગતમેં કહાતે ચલો. ભાઈ૦ ૧.
દેખો તુમ્હારે પૂર્વજોને ધર્મ પૈ ભાઈ,
કયા કયા નહીં રંજો બલા સર પર હૈ ઉઠાઇ.
જીન્દે ચુને ભીંતોમેં ખાલ તનકી ખીંચાઇ,
જબ તક રહા દમ ધર્મસે નહીં પીઠ દીખાઇ.
ઉનકા બલીદાન દીલમેં જમાતે ચલો. ભાઈ૦ ૨.
ઇશ ધર્મ પૈ બલિદાન દયાનંદ હો ગયે,
ભારત કે દાગ જ્ઞાન કે સાબુન સે ધો ગયે,
સુખ શાન્તિ કે દુનીઆમેં ફેર બીજ બો ગયે,

કરકે પ્રચાર વેદકા સુખ નીંદ સો ગયે,
ઉનકા ઉપકાર સબકો બતાતે ચલો. ભાઇ૦ ૩.
શ્રી લેખરામ ક્યા ક્યા ન કરકે દિખા ગયે,
વો ઝૂઠે મજહબોંકી ધજ્જીઆં ઉડા ગયે,
લાખોં કો ફેર "ૐ" કા શૈદા બના ગયે,
ઇસ ધર્મ કે ખાતીર છુરી સીનેપૈ ખા ગયે,
ઐસા આદર્શ જીવન બનાતે ચલો. ભાઇ૦ ૪.

અબ છુતછાત ભેદભાવ દિલસે નીકાલો,
જલ ઔર દુધ કે સમાન પ્રેમ બઢાલો,
નિજ ખાનપાન રહન સહન એક બનાલો,
સત્યધર્મકા ઝંડા સભી મીલ કરકે ઉઠાલો,
બિગાડી હાલત કો અબ તો બનાતે ચલો. ભાઇ૦ ૫.

યવનોંને હિંદુઓં પૈ બહુત જુલ્મ ગુજારે,
જબ્બરન કિયે મુસ્લીમ શિખા વ સૂત્ર ઉતારે,
ઇસાઇ બને સૈકડોં ઇસ કૌમકે પ્યારે,
યું કિતને જુદા હો ગયે હા તુમસે તુમ્હારે,
જામ શુદ્ધિકા ઉનકો પિલાતે ચલો. ભાઇ૦ ૬.
ભારતમેં શેર મર્દ દિલેરોંકા કામ હૈ,
નામર્દ બુજદિલોંકા નહીં યહ મુકામ હૈ,
મુર્દોકી તરહ જીના જમાને મેં ખામ હૈ,
જીન્દા દિલી 'પ્રકાશ' જીંદગીકા નામ હૈ,
યહી ઉપદેશ સબકો સુનાતે ચલો. ભાઇ૦ ૭.

## ભજન ( ૧૦ )

મેરે મૌલા બુલાલે મદીને મુઝે,
મેરે મૌલા બુલાલે મદીને મુઝે, યહાં આર્યે ન દેતે હૈં જીને મુઝે,
ખ્વાબમેં શુદ્ધિ નજર આઇ મૈં રોતા રહ ગયા,
સર પટકતા રહ ગયા ઔર જી મચલતા રહ ગયા,
દિયે રંજ પૈ શુદ્ધિ ને રંજ મુઝે. મેરે મૌલા૦ ૧.
રામચંદ્ર દેહલવીસે જીત ન શકતે હૈં મિયાં,
ધર્મ ભિક્ષૂને ઉધરસે નાકમેં દમ કર હૈ દિયા,
ઇનકે ડરસે ન આતી હૈ નીંદ મુઝે. મેરે મૌલા૦ ૨.
હિંદમે આર્યે મૌલા ગજબ હમ પર હૈં કરેં,
દાઢી કો દેતે મુડા સર પે હાય ચુટીયા ધરેં,
આવે ખૌફ સે ઇનકો પસીને મુઝે, મેરે મૌલા૦ ૩.
ગર રહી શુદ્ધિ મિયાં સબ આર્ય હો જાયેંગે,
વેદ કો સર સે લગા કુરાન કો ઠુકરાયેંગે,
રહે સોચ યે બારહ મહીને મુઝે, મેરે મૌલા૦ ૪.
હાય મૌલા મીટા અબ હિંદસે પ્યારા ઇસ્લામ,
જલ્દી ઇસકી ખબરલો આકે કરો રોક વો થામ,
આજા સીનેસે અબતો લગાલે મુઝે. મેરે મૌલા૦ ૫.
સાલ દોમેંહી ખુદા લાખોં કો શુદ્ધ કર ડાલા,
હાય ઇસ્લામકા સબ તરહ હુઆ મુંહ કાલા,
મૌલા દુખડે સે અબતો છુડાદે મુઝે, મેરે મૌલા૦ ૬.
ગર મદીને મેં નહીં અબ હમેં બુલાઓગે,
ઝાલૂ ન મિયાં હિંદમેં ઢૂંઢે સે એક પાઓગે,
આ મદીને કા ટીકીટ કટા દે મુઝે. મેરે મૌલા૦ ૭.

## ભજન ( ૧૨ )

### ઇનકે મૌલા બુલાલે મદીને ઇન્હે.

ઇનકે મૌલા બુલાલે મદીને ઇન્હે, વરના આર્ય બનાયેંગે હમતો ઇન્હે.

હિંદકી અબ તો સવારી નહીં ઇનકો ભાવે,
રથ વ બહલી મેં નહી ઇનસે હાં બૈઠા જાવે.
હાં હાં ઉટોંકી હિચકી ખિલાલે ઇન્હે. ઇનકે મૌલા૦ ૧.

હિંદ કે માલ નહીં ઇનકો અબ મેવા ભાતે,
સેબ અંગુર અનારોં સે યહ હૈં ઘબરાતે.
અબ તો સુખી ખજૂર ચબાલે ઇન્હેં ઇનકે મૌલા૦ ૨.

દૂધ ઘી હિંદકા ઇનસે નહીં ખાયા જાતા,
હાય ગઇયોં કે બી લો દૂધ સોહે ગછ આતા,
જલ્દી ભેડોંકા છેર ચખાદે ઇન્હેં, ઇનકે મૌલા૦ ૩.

હિંદકી આબોહવા ઇનકે ના દિલકો ભાવે,
શિમલેકી વાયુસે બી ઇનકા હૈ સિર ચકરાવે,
અબ તો લૂડોંકા રેત ફકાલે ઇન્હે, ઇનકે મૌલા૦ ૪.

હિંદકા જલ બી ઇન્હે શોક હૈ ખારી લાગે,
રોગ જલ ગંગા કે મેં કિતને હી પ્યારે ભાગેં,
આવે જમજમ કી કીચ પિલાદે ઇન્હે, ઇનકે મૌલા૦ ૫.

ઝાલૂ ભારત સે ઇન્હે જો બડી નફરત આવે,
હિંદ સે મુંહ નહી હય કાલા કરકે કયોં જાવે,
મૌલા અરબકા જંગલ ચરાલે ઇન્હે, ઇનકે મૌલા૦ ૬.

## ભજન ( ૧૨ )

કૈસે પ્યારે મદીને ભુલાઉં તુઝે.

કૈસે પ્યારે મદીને ભુલાઉં તુઝે, યહાં આફતમેં લાકે ફસાઉં તુઝે.
હમ હમારા સિસકિયો મેં ખુદ હી નિકલા જા રહા,
મોતકે પંજેમે જીકડા મેં હી ઇકલા જા રહા,
ભલા કૈસે બતા તો બચાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧.
હો રહી નાઝીલ બલાએં, રાતદીન જંગો જદાલ,
યા ખુદા ઇસ દૌર મે, અપના ભી બચના હૈ મુહાલ.
ભુલા હિન્દસે નાહક કટાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૨
તોડ દીં હૈં ગુમ્બદેં, વૈતુલ મુકદ્દિસ કી તમામ,
મસજીદેં મિસમાર કરદીં, કયા કહૂં યે નેક નામ.
ગોલા બારીસે કૈસે રખાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૩
સબ "વહાબી" ઔર "ફ્રાંસીસી" જહાદી બન ગયે,
ઔર હમ જુલ્મી સિતમ સહનેકી આદી બન ગયે.
કિસ્સે દર્દ કે કયા કયા સુનાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૪
હમલા આબર ઘેર લેતે, હમકો જબ આકર કરીબ,
તર્જે જાતે આબકો, ખાના નહીં હોતા નસીબ.
ફાકા યાં પૈ ભુલાકે કરાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૫
ઈન દિનો યારો મદીને, પર મુસીબત આ રહી,
ગુલશને ઇસલામ પર, ગમ કી ઘટા હૈ છા રહી.
ગમોરંજ મેં લાકે ફસાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૬
અય હમારે મહરવાં, બતલા ભુલા કે કયા કરૂં,
ખુદ હી મૈં લાચાર હૂં, ઔર રાતદીન ભૂખા મરૂં,
ભુલા યહાં પૈ બતા કયા ખિલાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૭

ઐશ સે આરામ સે તુમ, દિન ગુજારો હિંદમેં,
છોડ કર બાગે ઇરમ, આના નહીં ઇસ જીંદમેં.
બડી ગુર કી યહ બાત બતાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૮

મેલસે નર્મી મિલકર, વક્ત અપના કાટલો,
તુમ શરઇ અહકામ પર, ચલકરકે સબકો ડાટલો.
ફિર તો સીનેસે ક્યોં ન લગાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૯

ઐશ ઇશરત હિંદ કે સે, ઔર ગુલછર્રે કહાં,
ભૂલ કર ભી મુસલમાનો, હિંદ સે આના ન યહાં,
ભુલા મિટ્ટી મેં નાહક મિલાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૦

કોહ, દરિયા ઝોલ, શર્બત, હૂર કે વહાં ઘૂંટ હૈં,
યહાં ખજૂર રેત હૈ, ચઢને કે લિએ ઉંટ હૈં.
લાકે હુઠોંમેં નાહક ફુદાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૧

સેંકડો ભાઇ યહાં પર તોપ દમ હોતે રહે,
જાં તડપ કર વે તરહ મહસર હો ખોતે રહે,
યહાં ફાંસી પૈ લા ક્યાં ચઢાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૨.

સિલસિલા તબલીગકા તુમ, ખુદ વે ખુદ હી છેડકર,
હિન્દુઓંસે લડ પડે, પહલે હીસે મુઠ ભેડ કર.
તેરી ગલતી અબતો દિખાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૩.

ઔરતોં, બચ્ચોંકી તુમતો, ચોરીયાં કરને લગે,
અસમત દરી કરને લગે, ઝક ઝોરીયાં કરને લગે,
બતા લાકે કહાં પૈ બસાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૪.

ઓલિયા ઔર અમબિયા, ભૂલે રસૂલે પાકકો,
હોકે તુમ " ખ્વાજા " કે ચેલા, ક્યોં ન ચાટો ખાકકો.
તેરી ભૂલે બતા કે રૂલાઉં તુઝે, કૈસે પ્યારે૦ ૧૫.

માન ખ્વાજાકી નસીહત, હો ગયે બદનામ તુમ,
હિન્દુઓંસે લઢ કે, પા સકતે નહીં આરામ તુમ.
તેરે બચને કે પહલૂ સુઝાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૬.

હિંદમેં કરતે રહે, હરવક્ત ગર તુમ લૂટ માર,
હિંદુઓં મેં સંગઠન, હો જાયગા ફિર એક વાર.
બતા ફિરતો કહાં પૈ છિપાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૭.

રાસ્તા દિખલાએ શુદ્ધિ, સબકો મુક્તી ધામકા,
નામ લેવા ભી ન છોડો, હિંદમેં ઇસ નામકા.
બડી તહકી યહ બાત જતાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૮.

ધૂમ શુદ્ધિકી શુરૂ હૈ, "હિંદ" મેં ઔર સંગઠન,
બંબ બસે હૈં મદીને પર ધમાધમ રાત દીન.
ફીર યહાં સે કહાં પૈ ભગાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૧૯.

હિન્દુઓં કો તુમ સતાતે, લૂટતે, હો હિંદમેં,
ઉસકા બદલા હમ ભુગતતે, હૈં પડે હૈં બંદમે.
ફીરતો નજરોંસે ક્યોં ન ગિરાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૨૦.

હમકો ભી બર્બાદિ કર દો, આપ ભી હોંગે તબાહ,
ખૂને નાહક તુમ કરો ઔર, હમ ભરેં ઉસકા ગુનાહ.
તેરે ઐબોં મકર કયા ગિનાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૨૧.
તુઝકો અપની હી પડી, મેરી હુઇ તુર્કી તમામ,

દર બદર મેંહી લિએ. ફિરતા હૂં અપની તામ ઝામ.
બતા ગોદમેં કૈસે બિઠાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૨૨.

મુસલમાનોં હિન્દુઓંસે, લઢકે એ મન હો ગએ,
યોં જલેસર કે ભી "શર્મા" અબ જલેતન હો ગએ.
ઐસી સૂરતમેં કહાં પૈ ટિકાઉં તુઝે. કૈસે પ્યારે૦ ૨૩.

અહો આર્યો ઉઠો જાગો.

અઘોરી ઉંઘને ત્યાગો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ટેક.

**आलस्यंहि मनुष्याणां, शरीरस्थो महारिपुः**

શ્રુતિ એ લક્ષમાં ધારો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૧.

ઉઠોને હિન્દના હીરા, શુરા યે કર્મના વીરા,
ઉઠી શુભ કર્મમાં લાગો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૨.

અવિદ્યાનું અતી અજ્ઞાન, છાયાથી ભુલાયું ભાન,
સુધારો દઈ સુવિદ્યા દાન, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૩.

કુસંગી પાખંડીયોને, જમાનો આજ જુદો છે,
બતાવી મુખથી ભાખો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૪.

ઉઠાવી વેદનો ઝુંડો, નસાડો ધર્મ જે ભુંડો,
પ્રમાણો આપી ભ્રમ ભાંગો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૫.

સનાતન ધર્મનો સદ્બોધ, આપી શાસ્ત્ર જ્ઞાનેથી,
અવિદ્યાને ઉડાવી દો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૬.

વીરોધી ને વહેમીના, કરોડો બંડની સામે.
ઝુકાવો શસ્ત્ર લઇ વેદો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૭.

**न तस्य प्रतिमास्ति;** અને શી રીત તે મૂર્તિ ?
ધતિંગો ધર્મના ઢાંકો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૮.

રતિલાલની ઉર્મી, જગાડે આર્ય ભ્રાતાને,
પ્રભુની સહાયતા માગો, અહો આર્યો ઉઠો જાગો. ૯.

## લેખરામ બલિદાન.

### ભજન ( ૧૩ )

દોહરો. જનની જણે તો વીર જન, લેખરામ સા વીર,
જીસને કારણ ધર્મ કે, ત્યાગન કિયા શરીર.

ધન ધન ઐસી માતકો, જીન લેખરામ સા જાયા,
ઐસા હોના બહુત કઠીન હૈ, જીસને અપના તનમન ધન હૈ.
કિયા ધર્મ પૈ સબ અર્પણ હૈ, કુછ નહીં શેષ બચાયા. ધનધન૦

અરબ રૂમ કાબુલ કંધારા, ઉસને દેશ હિલા દિયા સારા,
વીર સભામેં જા લલકારા, કોઇ ન સન્મુખ આયા. ધનધન૦

ખડા મુસલમાનો કે અંદર, વાઝ કિયા કરતાથા બેડર,
અજમત વેદોંકી દીખલાકર, ઝૂંઠા કુરાન બતાયા. ધનધન૦

બલકુલ ભૂષણકી પ્રભુતાઇ, વિહિત 'મુરારી' કર દિખલાઇ;
બુજી આગમેં ફુંક લગાઇ, નામ જગતમે પાયા. ધનધન૦

**સમાપ્ત.**

## મદદ આપનાર સદ્‌ગૃહસ્થોનાં મુબારક નામ.

પાા મ. મગનલાલ એન્ડ સરદારજી મીત્રમંડળ.
૩ મ. પરભુદાસ મીસ્રી એન્ડ મીત્રમંડળ.
૨ મ. મણીલાલ નારણદાસ.
૧ મ. બેચરભાઇ જીવાભાઇ
૧ મ. મુન્શી બલદેવસિંહજી.
૧ મ. મોહનલાલ જસુભાઇ
૧ મ. સોમચંદ નગીનદાસ
૧ મ. ઉત્તમલાલ

આ ટ્રેક્ટ નીચેની સંસ્થાઓને ભેટ આપવામાં આવેછે.

૨૦૦ પરચુરણ સંસ્થાઓને
૩૦૦ ચરોતર પ્રદેશ આર્યસમાજ. આણંદ.
૩૦૦ અમદાવાદ આર્યસમાજ
૨૦૦ મીત્રમંડળને વહેંચવા.

### દાન કરવાનું સુપાત્ર સ્થાન.

## શ્રી ફતેસિંહરાવ આર્ય અનાથાશ્રમ વડોદરા-કારેલીબાગ.

તમારાં બાળકો ઈસાઇ મુસલમાન બની પરધર્મી થાય છે. તેને બચાવવાનો ફક્ત એકજ ઉપાય છે કે તમારાં અનાથાશ્રમો જેમ બને તેમ વધુ મજબુત થવાં જોઇએ. ઉપરોક્ત અનાથાશ્રમ અન્ય ધર્મમાં જતાં બાળકોને બચાવી હિંદુ ધર્મનું રક્ષણ કરે છે. તેમજ તેમને સારા ઉચ્ચ પ્રકારની કેળવણી આપી ભવિષ્યમાં સારાં નીવડે તેવો સતત પ્રયાસ કરવામાં આવે છે. આશ્રમની મુલાકાત લેવા આપને ભલામણ કરવામાં આવે છે.

**મંત્રી-શ્રી ફતેસિંહરાવ અનાથાશ્રમ-વડોદરા.**

॥ ઓ૩મ્ ॥

# આર્યસમાજના મુખ્ય દશ નિયમો.

(૧) સર્વ સત્ય વિદ્યા અને જે પદાર્થ વિદ્યાથી જાણવામાં આવે સર્વનું આદિ મૂળ પરમેશ્વર છે.

(૨) ઇશ્વર સચ્ચિદાનંદરૂપ, નિરાકાર, સર્વ શક્તિમાન, ન્યાયક દયાળુ, અજન્મા, અનંત. નિર્વિકાર, અનાદિ, અનુપમ સર્વાધ સર્વેશ્વર, સર્વવ્યાપક, અન્તર્યામી, અજર, અમર, અભય, નિત્ય પવિ અને સૃષ્ટિ કર્તા છે, માટે એનીજ પ્રાર્થના કરવી યોગ્ય છે.

(૩) વેદ સર્વ સત્ય વિદ્યાઓનું પુસ્તક છે, વેદનું ભણવું ભણાવવું અને સાંભળવું સંભળાવવું એ સર્વ આર્યોનો પરમ ધર્મ છે.

(૪) સત્યનુ ગ્રહણ કરવા અને અસત્યનું ગ્રહણ ન કરવામાં સર્વદા ઉદ્યત રહેવું.

(૫) સર્વકામ ધર્માનુસાર અર્થાત્ સત્ય અને અસત્યનો વિચાર કરીને કરવાં.

(૬) સંસારનો ઉપકાર કરવો એ આ સભા-સમાજનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે. અર્થાત્ શારીરિક, આત્મિક અને સામાજીક ઉન્નતિ કરવી.

(૭) સર્વ સાથે પ્રીતિપૂર્વક-ધર્માનુસાર યથાયોગ્ય વર્તવું જોઇએ.

(૮) અવિદ્યાનો નાશ અને વિદ્યાની વૃદ્ધિ કરવી જોઇએ.

(૯) પ્રત્યેક જણે પોતાની ઉન્નતિથી સંતુષ્ટ રહેવું ન જોઇએ, પરંતુ સર્વની ઉન્નતિમાંજ પોતાની ઉન્નતિ સમજવી જોઇએ.

(૧૦) સર્વ મનુષ્યોએ સામાજીક સર્વ હિતકારી નિયમો પાળવામાં પરતંત્ર રહેવું જોઇએ, અને પ્રત્યેક હિતકારી નિયમમાં સ્વતંત્ર રહેવું જોઇએ.